

SZÉMAN E. RÓZSA
– TAMÁS CSILLA

Ötéves a Kárpát-medencei ifjúság kulturális fesztiválja

2014 tavaszán a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal (KKK) egy három alkalmas társadalomfejlesztői képzést szervezett, melyen a KKK tagszervezeteitől – Erdélyből, Felvidékről, Kárpátaljáról, Muravidékről és Vajdaságból – érkező fiatalok vettek részt. A képzés nem titkolt célja volt az egész Kárpát-medencét átfogó közösségfejlesztői háló kiépítése mellett a szervezetek, illetve a KKK „fiatalítása” is, vagyis a fiatal szakemberek bevonása a közösségi munkába. A találkozókön összeverbuválódott

sokszínű csapatból alakult ki nem sokkal később a KKK ifjúsági szekciója, a „Kicsikerekasztal”, mely első megbízatásként egy korábbi rendezvény, a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napok felelevenítését kapta feladatul. A csapat lelkesen vetette magát a munkába és kezdte tervezni a régi-új találkozót, melyre – a város Európa Ifjúsági Fővárosa címe, a helyi fiatalok lelkesedése, és a régió közművelődési szervezete, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) stabil támogatása miatt – először Kolozs-

váron került sor, 2015 augusztusában. A *Kultivál – Kárpát-medencei Kulturális Ifjúsági Fesztivál* azóta már négy országrészt is meglátogatott, és idén az anyaországba készül, hogy bemutassa a Kárpát-medence szokásait és értékeit.

Honnan indult, és hogyan jutott el idáig?

1996-ban a budavári Magyar Kultúra Alapítvány indította útjára a Kárpát-medencei magyar mű-

A Nemzeti Művelődési Intézet standja (2015)

Széman Péter EMKE-elnök beszéde, 2015 – Kolozsvár

velődés értékeinek bemutatására szánt rendezvénysorozatot, a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokat – írja Kálóczi Katalin az első rendezvény honlapján. A minden évben augusztus 20 tiszteletére életre hívott rendezvénysorozat akkori célja: a magyarországi közönségnek – beleértve a frekvenciát helyen levő Magyar Kultúra Alapítvány környezetében megforduló turistákat – fölmutassa elsősorban a hagyományos kultúra értékeit. A 2000-es évek közepén következett be egy váltás: a Kárpát-medencei magyar kulturális ernyőszervezetek vezetői új elképzelésekkel folytatták a Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napokat. Eszerint minden évben más régió ad otthont a kulturális napoknak, azzal a céllal, hogy az adott magyar közösségek kapjanak képet a kisebbségi magyarság többi közösségének kulturális teljesítményéről, s ezzel maguk is megerősítést nyerjenek. 2004-ben Komáromban, 2005-ben Szabadkán, 2006-ban Lendván, 2007-ben Kolozsváron, 2008-ban Beregszászban, 2009-ben pedig Galántán valósult meg a rendezvénysorozat.

2010-re azonban a rendezvénynek ez a formája kifulladásra jutott. Négy év

múlva született meg az ötlet, hogy a rendezvényt fiatalokkal, fiataloknak kellene újjáéleszteni, bemutatkozási teret adva az amatőr, vagy még be nem futott ifjú művészeknek a művészetek minden területén. A KKK tagszervezetei (a felvidéki Csemadok – Szlovákiai Magyar Közművelődési és Társadalmi Szövetség, az EMKE – Közép-erdélyi Magyar Művelődési Intézet, a Kárpátaljai Magyar Művelődé-

si Intézet, a muravidéki Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet) abban is megegyeztek, hogy folytatják a vándorrendezvény hagyományát, így 2015-ben Kolozsváron, 2016-ban Lendván (Muravidék), 2017-ben Dunaszerdahelyen (Felvidék), 2018-ban a Zenta melletti Oromon (Délvidék) szervezték meg azt. A 2019. évi, ötödik Kultivál helyszíne Lakitelek (Magyarország) lesz.

A rendezvény alapkonceptiója szerint minden régiót, meghívottakat és a házigazdát egyaránt összességében 25-25 személy képvisel, javarészt fiatal képzőművészek, filmesek, színészek-előadóművészek, írók, költők, nép- és könnyűzenei együttesek. A kétnapos eseménynek van egy kiemelt színpada, amelyen a fő programpontok futnak folyamatosan, de a rendezvény területén minden régió külön standot igényelhet. Ezen bemutathatja gasztronómiai értékeit, de műhelyek is működnek, kézműveskedni, festeni lehet bárkinek, aki arra téved.

A meghívottak felkérésénél természetesen az életkor az egyik leg-

Vidám pillanatok (2015)

Kultivál-hangulat Lendván (2016)

nagyobb kritérium, hiszen a program lényege az, hogy bemutatkozási lehetőséget nyújtson a fiatal alkotóknak, akár hivatásos, akár amatőr művészekről van szó. Ugyanakkor a fiatalok felkérése a Kultivál másik fő célkitűzését is erősíti, mégpedig azt, hogy a régiók értékeit az azokat továbbvinni hivatott korosztály mutassa be, arra helyezve a hangsúlyt, ami számára fontos, és nem feltétlenül arra, amit hagyományosan értéknek tartanánk. A fiatalok gondolatait, érzéseit, megfigyeléseit közvetítő fesztivál így amellet, hogy jó ismerkedési lehetőséget nyújt a résztvevőknek, arra is lehetőséget ad, hogy az idősebbek is bepillanthassanak abba a világba, amit a következő generáció saját értékeként kíván megőrizni és továbbadni.

Kultivál Európa Ifjúsági Fővárosában

A 2015. augusztus 14–15-én megrendezett első Kultivál különlegessége volt, hogy abban az évben volt Kolozsvár Európa Ifjúsági Fővárosa. Az első alkalommal szervezett fesztivál természetesen sok kihívás elé állította a szerve-

zőket, az EMKE elnökét és azt a fiatal csapatot, amely később jogilag is létrehozta az EMKE Ifjúsági Szervezetét. A tervezés folyamatában nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy a lehető legjobb helyszíneket találják meg. A fesztivál helyszínének kiválasztásakor a következők voltak a fő szempontok: legyen a város központjában vagy minél közelebb a központhoz; legyen szabad területe is, de lehetőleg legyen egy jól elkülöníthető tér

(Kolozsvár nemzetiségi összetétele folytán egy teljesen szabadterei rendezvényt problémásabb lett volna megszervezni, főleg úgy, hogy külföldi résztvevők is érkeztek, hisz egy szabadterei rendezvényre óhatatlanul betéved a román közösség is, ami rengeteg fordítási és egyeztetési problémát vetett volna fel); legyen kellően nagy a tervezett 300-350 fő befogadására, de ne is legyen túl nagy, hogy ne vesszen el benne a közösség; és lehetőség szerint tudja befogadni az összes programpontot a kiállításától elkezdve a színpadi produkciókon keresztül a bográcsozásig, anélkül, hogy ezek zavarják egymást.

A kiválasztott helyszín, a kolozsvári Képzőművészeti Múzeumnak otthont adó Bánffy-palota tökéletesen megfelelt minden fent vázolt kritériumnak, sőt, történelmi jelentőségű épület lévén hozzájárult a fesztivál színvonalának emeléséhez is. A Palotában több szinten is zajlottak az események: a pincegalériában a *130 éves az EMKE és A Kárpát-medence fiatal szemmel* című kiállítások voltak látogathatók, a földszinti folyosón és az udvaron zajlottak a fő progra-

Kézműveskedés Dunaszerdahelyen (2017)

Közös főzés Dunaszerdahelyen (2017)

mok, míg az emeleti folyosón működött a sajtóiroda.

Első nap, a hivatalos megnyitó után, melyen az EMKE elnöke mellett a megyei tanács elnöke és Magyarország kolozsvári főkonzulja is köszöntötték a fesztivált, a két említett kiállítás megnyitójával vette kezdetét a program, majd a Korzo Egyesülettel eredhettek a kolozsvári Mátyás-kultusz nyomába az érdeklődők – vagy ismerkedéssel, beszélgetéssel töltötték az estét.

Második nap reggel 9-kor nyitottak a standok, fél tíztől működtek a folyamatos programok, mese- és játéksarok, élőkönyvtár, valamint a kiállítások. Háromnegyed 10-kor kezdődtek a színpadi fellépések, melyek között volt népdal-énekes, független színházi társulat, citerazenekar, különféle táncscsoportok, harci bemutató és anyanyelvi játék is. Délután *Acélabroncs, bricseszadrág – a mulató város ükapáink korában* címmel szervezett tematikus városnéző sétát a Korzo. A kiváló helyszínnek köszönhetően nemcsak az a 120-150 személy élvezhette a produkciókat, akik a fesztivál résztvevői voltak, hanem még körülbelül bő ugyanennyi látogató is megfordult az udvaron. A közösségépítést szolgálta

az is, hogy a Bánffy-palota udvarának egyik szegletében egymással versengve főzték a jobbnál jobb bográcsost a csapatok, melyből a résztvevőkön kívül a látogatókat is sikerült megvendégelni. A kétnapos rendezvényt Miklós Gyuri és a Gitárest Band fergeteges bulit biztosító koncertje zárta.

Az első Kultivál zárógálájának fényét emelte a fesztivál fővédnőkének, Novák Katalinnak, az Emberi Erőforrások Minisztériuma család-

és ifjúságügyért felelős államtitkáranak jelenléte és beszéde. Ugyan ebben az időben a gálán nyílt meg informálisan a VI. Kolozsvári Magyar Napok rendezvénytársaság sorozatát.

Tovább kultiválódunk – Lendván!

2016. augusztus 25–27. között Lendván került sor a második Kultiválra. A rendezvény második kiadására is szép számban érkeztek fiatalok a Kárpát-medence régióiból, Erdély mellett Felvidékről, Vajdaságból és Horvátországból is ellátogatott egy-egy 20 fős csoport a Kultiválnak otthont adó Muravidékre.

A 2016-os Kultiválon a régiók szervezte csapatokban néptáncosok, reneszánsz táncosok, képzőművészek, kézművesek, színészek, zenészek, írók és fotósok is helyet kaptak, bemutatva, hogy hogyan értékelik ők a kultúrát, a magyarságot ma, a mindennapokban.

A rendezvény másfél napja alatt több helyszínen, a szervező intézet székhelyeként is funkcionáló Bánffy-központban, valamint a Lendva központjában álló Mako-

Közösségi graffiti Dunaszerdahelyen (2017)

vecz-színház melletti parkban is bemutatkoztak a résztvevők, szoborkészítéssel, ostorcsattogtatással, közös mesemondással, zenével és tánccal szórakoztatva egymást és a látogatókat. A fesztivál a kapcsolatteremtésnek is alapot adott: péntek este csodás hangulatú közös énekléssel, bulizással ért véget a találkozó.

Görbe tükör a fiataloknak Dunaszerdahelyen

A 2017-es III. Kultivál programjai nagy részének, így a péntek délutáni tevékenységeknek is a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet épülete és udvara adott otthont. Péntek délután innen indult a rövid városnéző-túra, itt készült estére a vacsora, és természetesen itt volt 17 órától a fesztivál megnyitója is.

A megnyitó után az udvari színpadon mutatkoztak be a részt vevő régiók egy-egy produkcióval, felporgetve a közönséget. Közben az Intézet előadótermében a fotóművészet iránt érdeklődők nézhették meg a Kultivál fotókiállítását, amelyen Kárpát-medencei fiatal fotósok képei mutattak görbe tükört a fiatalságról. Az udvaron közben már nagyban készült a vacsorának

való: a vajdasági csapat bácskai rizses húsa mellett finom erdélyi gulyás illatozott. Az első nap közös zenéléssel, énekléssel zárult – emberfüggő volt, hogy pontosabban hány órakor is.

A második napon Nagymegyeren ismerkedhettek a résztvevők, majd Dunaszerdahelyre visszatérve igencsak programdús délután várt szervezőkre, résztvevőkre, érdeklődőkre egyaránt. Ekkor már bevonódott helyszínként a Vámbéry tér is, ahová a régiók zenészei és táncosai vonultak ki egy kis bemutatóra. Közben az Intézet udvarán párhuzamosan futottak a tevékenységek: a fehér kerítést képzőművészek vették birtokba és kezdték színnel, étellel megtölteni, a padoknál kézműveskedés, gyerekfoglalkozás zajlott, míg az udvar másik felében anyanyelvi játékkal szórakozhattak a kíváncsiak.

Este következett az egyik legjobban várt produkció, a régiók résztvevői által közösen létrehozott színházi előadás bemutatása. Az este hivatalos programját az erdélyi *The Blast* fergeteges koncertje zárta, akik nemcsak a szuper koncerttel tettek ki magukért, hanem azzal is, hogy a délután folyamán Alsóbodokon is felléptek, a *XV. Generációk Találkozása Rockfesztiválon*.

A koncert után egy kis szusszanás következett, majd – az első naphoz hasonlóan – éjszakába nyúló örömmel vette kezdetét.

Bár az idő rövidege és a néha kissé kaotikus programok nem nagyon adtak lehetőséget az elmélyült beszélgetésre, azért a harmadik Kultivál is elérte fő célját: öt régió fiataljainak adott lehetőséget az ismerkedésre, ismereteik gyarapítására és látószögük növelésére.

#fesztivál

A negyedik Kultiválra a délvideki (szerbiai) Zenta melletti Orom településen, a Malomfesztivál keretében került sor, augusztus 16–18. között. A *#fesztivál* mottóval megszervezett találkozó nem is találhatott volna jobb helyszínre, mint a Malomfesztivál, ami csodás helyszínével és nyitott, barátságos légkörével rögtön beszippantotta a résztvevőket. Az öt régióból érkezett résztvevők a fesztiváltábor területén belül, egy nagy közös sátorban alkottak a Kultivál két napja alatt: itt zajlottak a kézműves foglalkozások, a sátor egyik fele kiállítóterem, a másik fele barkácműhely vagy próbahely volt a napok folyamán, de moziteremként és koncerthelyszíneként is kiválóan megfelelt a Kultivál-sátor. A programok között volt filmvetítés, reneszánsz táncbemutató, és színjátszó workshop is. A fesztiválra érkezett zenei formációk a Malomfesztivál Akácós színpadának műsorát gazdagították – Kecskemétről a *Kék Stúdió*, Felvidékről pedig a *Pálma-funk* zenekar érkezett, de természetesen most sem maradhatott el a sátorban a több programot is aláfestő, vagy az estét feldobó örömmel. A színjátszók Varga Tamás vezetésével egy húszperces, etüdökből álló előadást állítottak színpadra a második nap zárásaként, amelyben a fesztivál tema-

Kultivál az oromi Malomfesztiválon (2018)

A Malomfesztivál helyszíne, Orom (2018)

tikát járták körbe, igen ötletes és olykor rendhagyó megközelítésben. Sajnos az idő nem volt kegyes a fesztiválozókhoz, és óriási viharokkal szakította félbe a programokat, de szerencsére az ijedtségen és egy kis beázáson kívül senkinek sem lett nagyobb baja.

A már „hagyományosnak” számító produkciók mellett a negyedik Kultiválon sikerült egy régi tervet tető alá hozni, és egy szakmai képzést is tartani a részt vevő és érdeklődő fiataloknak a Nemzeti Művelődési Intézet hathatós segítségével, a fiatalok kulturális életbe való bevonásának lehetőségeiről. A rövid, de igen tartalmas és interaktív képzés a végén egy jövőterve-

ző beszélgetésbe fordult, és egy-két új projektötlet körvonalazódásában is segített.

Álmok, tervek, jövőképek

2019-ben ötödik születésnapjához érkezik a Kárpát-medencei fiatalok kulturális fesztiválja. Hisszük, hogy a tizen-huszoneveseket igenis érdekli a kultúra, csak meg kell találni a módot, az utat, amelyen el lehet őket érni. A Kultivál, pontosabban fiatal szervezői arra törekednek, hogy azokat az értékeket, amit a nagy múlttal rendelkező kulturális, közművelődési szervezetek képviselnek,

az értékekből nem engedve, XXI. századira formálva átörökítsék a következő generációknak. Ehhez nem kis mértékben járul hozzá az is, hogy a fesztivál teret ad a most induló művészeknek, és hogy a keretek tartalommal való megtöltése számos esetben maguknak a fiataloknak a feladata. A fesztivál forma pedig abban segít, hogy a hangulat oldott lehessen, hogy teret adhasson a műhelymunkáknak, ismerkedésnek, vagy akár közös főzésnek, örömmzenélésnek.

Fotók: A 2015-ös fotókat Bethlendi Tamás, a 2016-as fényképeket Ács Zsolt, Roseti Bruno készítette. A 2017-es képek Mák Arany, a 2018-as fotók pedig Nádi Karolina és Kovács Pécskai Emese munkái.

SZÉMAN EMESE RÓZSA az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület kulturális referense, az ezen belül működő Közép-erdélyi Magyar Művelődési Intézet vezetője. Egyetemi diplomát szerzett a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Bölcsészkarának magyar–néprajz, majd a Színház és Televízió Kar teatrológia szakán, mesteri oklevelet szintén a BBTE-n újságírásból, majd a BBTE Hungarológiai Tanulmányok doktori iskolájában doktorált. Kolozsváron él, a közművelődéssel önkéntesként gyerekkora óta, nagyjából 18 éve foglalkozik.

TAMÁS CSILLA az EMKE Ifjúsági Szervezetének (EMKISZ) alapítója és vezetője. Korábban régésznek és kommunikációs szakembernek tanult, közben projektmenedzseri és közösségszervezői minősítést szerzett. Civil szervezeti, rendezvény- és közösségszervezői munkája több mint egy évtizedre, középiskolás koráig nyúlik vissza. Bár az ifjúsági szervezetben vállalt feladatokat önkéntesen végzi, a hivatalos foglalkozása sem áll távol a kultúrától: a Kriterion Könyvkiadó munkatársaként dolgozik Kolozsváron.